

בעניני ציצית III - שיעור 775

I. **טוב שיש לו טלית קטן של שבת** כמו שאר בגדי שבת לפיכך המחליף בערב שבת ויו"ט לטלית של שבת צריך לברך עליו ואף שהיה דעתו בעת ברכתם בבוקר להחליף דהוי הפסק גדול ונחשב כהיסח הדעת משא"כ בשופר דאינו חוזר ומברך כשמחליף שופר דהברכה על חפץ המצוה (פסקי תשובות ח - אות 234)

II. איזה בגדים פטורים מן הציציות

(א) **מצנפת** פטורה ואע"פ שמתכסה בה ראשו ורובו פטור כיון שעיקרה לכסות הראש דכסותך אמר רחמנא ולא כסות הראש (שו"ע י - י)

(ב) **בגד שנקרא SCARF** דלאו דוקא מצנפת המיוחד לכיסוי הראש פטור מציצית דגם שאר בגדים שאינם דרכם לכסות שאר חלקי הגוף פטורים (ערוך השלחן י - כ"ז)

(ג) **סדינים ושמיכות** אע"פ שאדם ישן בהם בבוקר אין מטילין בהם ציצית (י"ח - ז) עיין במ"ב (ח) מפני שעיקרה תשמישן בלילה וזה להרא"ש אבל להרמב"ם דכסות לילה חייב ביום חייב ועוד טעם להתיר דרך דרך מלבוש ולא דרך העלאה בעלמא ויותר טוב דיעשה קרן אחת עגולה ויצא אליבא דכו"ע (עיין ש"ס) אמנם הבית יוסף כתב דצ"ע בטעמא דלא ידענא למה יפטרו בשל צמר (באר היטב) וע"ע בחזו"א על המ"ב שכתב שטעות ספר הוא ואבאר

(ד) **מלבושים עליונים שלנו** אין מחוייבים בציצית כיון שמצוי קלקול בדריסת הרגלים דלא חייבה התורה בכך דדרכיה דרכי נועם (שו"ת ארץ צבי ב - ב פ"ת י - אות 60)

(ה) **עוד יש לנו לסמוך** על דעת יחיד בכל שיש בו ספק או מחלוקת בדבר כשיש לאדם בגד אחר שהטיל בו ציצית כטלית קטן דדי בזה לפטור את כל שאר הבגדים ואע"ג דלא קיימ"ל כוותיה כ"כ המור וקציעה וכ"כ השו"ת התעוררות תשובה (ב - ב) דמנהג עוקר הלכה

III. עוד דינים

(א) **אם כנף אחד נעשה כעגול** אבל הציציות כשרים מ"מ נכון לתקן הכנף שיהיה מרובע אך אין צריך להסיר הציציות קודם התיקון ולא דומה דאם חתך הכנף ועשה עגול שיצטרך קודם להסיר הציציות ואח"כ לתפור הכנף למקומו ולחזור הציציות (מ"ב י - י"ז)

(ב) **האשכנזים** אין נוהגין לעשות הציצית רק לבנים אף בבגדים צבועים ואין לשנות (שו"ע ט - ה) מ"מ ראוי למדקדק לעשות דוקא ד' כנפות או טלית קטן לבן כדי שיהיה יצא ידי הכל (מ"ב ט"ז)

(ג) **בטלית קטן** נוהגין קצת לעשות שני נקבים זה אצל זה כמו צי"י ומכניסין בשניהם את הציצית והן תלויות מבחוץ והבית יוסף (סו"ס י"ח) כתב דאין זה חומרא אלא יוהרא והב"ח כתב כיון שאינו נראה לכל לא מחזי כיוהרא ועיין במג"א שמפקפק בזה

(ד) **נכון שביום ערב שבת** שיבדוק הטלית קודם הנחתו לתוך הכיס ובזה לא יצטרך לבדוק בשבת (בה"ל י"ג - ד"ס קודם) ועיין בכ"י ובב"ח (ח) בשם הרא"ש דכדיקת הטלית אינה מדינא אלא מצד חומרא

(ה) **אין מצוה לעשות** חוטים הארוכים יותר משנים עשר אגדולים ומותר לקצוץ העודף

(ערוך השלחן י"ג - י"ג) ועיין במג"א (תרע"ג - ג) דמשמע שכל שהם גדולים הם נאים יותר שיש להוכיח מכן ציצית הכסת (גיטין כ"ו) שיש בזה הידור

IV. טלית וציציות לענין שבת

(א) **פריסת טלית להגן מפני הגשמים** - עיין בקצות השלחן (ק"כ - ה) שאסור לפרוס טלית ולהחזיקה בידים על מנת להגן מפני חמה או גשמים שהרי אסור לעשות אהל אף בלא מחיצות כמו פתיחת מטריה ודומה להנוטה פרוכת שצריך להיזהר שלא יעשה אהל בשעה שנוטה אמנם עיין בחזו"א (ד"ז - ס) דאינו דומה למטריה דשאני מטריה שאף אם האדם מניחה נשאת פרוסה מכח עצמה ועיין בתהלה לדוד (ש"ז - ט) שמתירים בפריסת הטלית כיון שאינו מניחו ע"ג קונדיסין אלא אוחזו בידו והא דאסרינן בפרוכת שמא יעשה אהל משום דחיישינן שיתוסף להתקפלות מעט מרחבה עד כדי טפח ובאופן שיש לזה גם מחיצה תלויה מהמשך הפרוכת

(ב) **בשמתת תורה** לפרוס טלית על חתן תורה וחתן בראשית יש להתיר שפורסין הטלית רק לשם כבוד ואפילו לקצות השלחן יש להתיר

(ג) **אסור לקפל טלית** בשבת וביו"ט אלא אם כן הוא (כ) עומד ללובשה באותו יום כגון לתפילת מנחה (כ) שיהא הכגד חדש שלא נתכבס עדיין (ג) שיהא הכגד לבן ולא צבעוני (ג) שאין לו בגד אחר הראוי ללובשו בו בשבת (ה) שהקיפול יעשה ע"י אדם אחד בלבד (ש"ז - ג) אמנם מותר לקפל הטלית שלא בקיפולו הקודם ויחזור ויקפלו אחרי צאת השבת בקיפולו הרגיל ועיין בבית יוסף בשם הכל בו (ש"ז) דאפשר דקיפול שלנו לא דמי לקיפול שלהן שהיו קפדין מאד לפשוט קמטיו ולהניח תחת המכבש כ"כ בארחות חיים ועיין בערוך השלחן (ש"ז - י"ג - י"ג) וכ"כ הכף החיים ואבל ביו"ט שחל בע"ש מותר לקפל לצורך מחר (מ"ב י"ז) ויש אוסרים אפילו לשבת אחרת (תהלה לדוד ש"ז - ו)

(ד) **עיין בפמ"ג** (ה"ה - מ"ג) דהיוצא בשבת בטלית אם ציצית מקופל על כתיפיו אפילו במקום שדרכם לצאת כן בחול אסור בשבת דנהי לענין הטלית לא הוי משא דהא דרכם לצאת כן בחול מ"מ לענין הציצית כיון שאין יוצא כהאי גוונא המצוה חייב חטאת שאין הציצית בטלים להבגד אמנם הבה"ל (ש"ה - ד"ה זטלית) כתב דהם נוי להבגד ובטלים להבגד וכ"כ בהגהות מהרש"ם (ש"ס ח"ט כ"ג) והאלף לך שלמה (קמ"ז) ועיין בשערים מצויינים בהלכה (פ"ד - ט"ז) וכ"כ החזו"א (ג - כ"ח) לענין טלית קטן שאין בו שיעור דהציצית נוי בגד ובטילה לו

(ה) **היוצא מעוטף בטליתו** וקיפלה מכאן ומכאן בידו או על כתפו אם נתכוין לקבץ כנפיו שלא יקרעו או כדי שלא יתלכלכו אסור ואם קבצם להתנאות בה כמנהג אנשי המקום מותר (ש"ה - ל"ה) אבל מלבושים שלבוש בהם ומוציא ידיו מתוכה מותר לתפוס ולהגביה כדי שלא יתלכלכו והטעם הוא דרך מלבוש ואעפ"כ אין להקל אלא במגביה קצת (מ"ב קי"ח) ועיין בבה"ל (ש"ס) שהביא הגר"א דהאיסור רק אם נעשה כעין מרזב בפנים ודלאו דרך מלבוש הוא ולכן יש ליזהר גם בטלית קטן שלבושין בשבת שלא ילבש באופן זה הבגד בתוך המכנסים

(ו) **היוצא בשבת בטלית** שאינה מצוייצת כהלכתה חייב מפני שהחוטים חשובים אצלו (ש"ה - ל"ח) עיין באג"מ (ה - י"ח - ל"ח) שעיקר טעם החיוב דציצית פסולות לא בטלי דחשיבי מצד המקום שמוכרח כשיתקן הציצית להסיר את הפסולין וא"כ החוטים הפסולים חשיבי להסירם ממקומם וא"כ מי שיש לו כפתור תלויה ודעתו לתקנו בכפתור אחרת וכדומה אסור לצאת בו ברה"ר בכל אופן וצ"ע

נפסם ל'שלו' נשמות אב' אורי' ר' אליעזר ל'פא' ב"ר יעקב ארזבי ע"ה לא' אורתי' באשה רחל' ב"ר גרשון מנחם הסניף הכהן ע"ה
ו'שלו' נשמת אמי' היקר ר' איסר ז'אב' ב"ר אליעזר ל'פא' ע"ה